

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu, která je souhrnným výstupem inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání ve středních školách s obory vzdělání s maturitní zkouškou, které opakovaně vykazují vysokou míru neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. b) až d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tematická inspekce byla provedena formou prezenční inspekční činnosti v období od 1. listopadu 2016 do 28. dubna 2017. V tomto období Česká školní inspekce v rámci komplexní a orientační inspekční činnosti navštívila vzorek 34 středních škol, ve kterých byly hodnoceny podmínky, průběh a výsledky vzdělávání a bylo kontrolováno dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání.

Hodnocení kvality poskytovaného vzdělávání Česká školní inspekce prováděla na základě Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání (v modifikaci pro hodnocení středních škol) vycházejících z modelu tzv. kvalitní školy¹ a také s využitím řady dalších inspekčních nástrojů a postupů, jako jsou např. analýzy výsledků vzdělávání žáků, hospitace, inspekční rozhovory (s ředitelem, učiteli, výchovnými poradci, školními metodiky prevence apod.), analýzy hospitační činnosti vedení školy a přijatých opatření, analýzy činnosti metodických sdružení v oblasti práce s výsledky vzdělávání žáků či analýzy relevantní dokumentace. Využívány byly také elektronické anketní formuláře pro ředitele, učitele a žáky zadávané prostřednictvím informačního systému InspIS DATA.

Zaměření inspekční činnosti

Česká školní inspekce se při inspekční činnosti zaměřovala na všechny hlavní aspekty vzdělávacího procesu, tj. na hodnocení materiálních a personálních podmínek vzdělávání, na sledování a hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání, na analýzy příčin neúspěšnosti u maturitní zkoušky a na práci školy s výsledky vzdělávání žáků dosaženými ve společné části maturitní zkoušky. Cílem inspekční činnosti pak bylo posoudit a vyhodnotit, zda škola přijala a realizovala příslušná opatření ke snížení opakovaně vysoké neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky, identifikovat důvody, proč nejsou tato opatření účinná, a na základě tohoto hodnocení pak formulovat vhodná doporučení ke zlepšení zjištěného stavu (případně navrhnout další konkrétní opatření, včetně návrhu na odvolání ředitele školy nebo výmazu školy či oboru vzdělání z rejstříku škol a školských zařízení).

Česká školní inspekce dále sledovala také to, jakým způsobem navštívené školy přijímaly žáky ke vzdělávání, jak školy s žáky pracovaly v předcházejících školních letech a jak sledovaly jejich průběžné výsledky a školní docházku.

2 Vymezení škol

Česká školní inspekce prováděla prezenční inspekční činnost ve 34 středních školách, které dlouhodobě (mezi školními roky 2012/2013–2015/2016) vykazují vysokou míru neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky. V těchto školách dosahovala hrubá míra neúspěšnosti² ve společné části maturitní zkoušky nejvyšších hodnot ze všech středních škol v České republice (ve školních letech 2014/2015 a 2015/2016 dosahovala zpravidla více než 50 %).

Regionální členění těchto škol ukazuje následující tabulka.

- 1 Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání seskupená do šesti základních oblastí vycházejí z modelu tzv. kvalitní školy a pokrývají všechny klíčové aspekty školního vzdělávání. Popisy kritérií pak jasně ilustrují, co dané kritérium sleduje a jak by naplnění daného kritéria mělo v optimálním případě vypadat – http://www.csicr.cz/html/Kriteria_2016_17/fliplayerexpress.html.
- 2 Hrubá míra neúspěšnosti = podíl žáků, kteří maturitní zkoušku nekonali nebo u ní neuspěli, ze všech žáků přihlášených k maturitní zkoušce.